

(Prenatale) interventies: Stevig Ouderschap en VoorZorg

Actieprogramma Kansrijke Start

Menukaart met interventies

Om kwetsbare gezinnen passende ondersteuning te kunnen geven, is het belangrijk dat gemeenten weten welke effectieve interventies er zijn, zoals prenatale huisbezoeken, VoorZorg, Samen Starten en Stevig Ouderschap. We bieden gemeenten daarom een menukaart met een overzicht van de beschikbare interventies, de doelen ervan en de financieringsmogelijkheden. De menukaart helpt gemeenten om op basis van hun cijfers de juiste keuzes te maken bij de gewenste lokale aanpak.

[Menukaart op website kansrijke start>](#)

Actielijn 2. Tijdens de zwangerschap

Routekaarten/zorgpaden voor professionals

Om interventies adequaat in te kunnen zetten, afgestemd op de zorg die de zwangere nodig heeft, moeten professionals weten bij welke type signalering welke stappen gezet kunnen worden. Aangezien het gebruik van routekaarten of zorgpaden dit inzichtelijk kan maken, zorgen we ervoor dat professionals in gemeenten gebruik kunnen maken van lokale routekaarten.

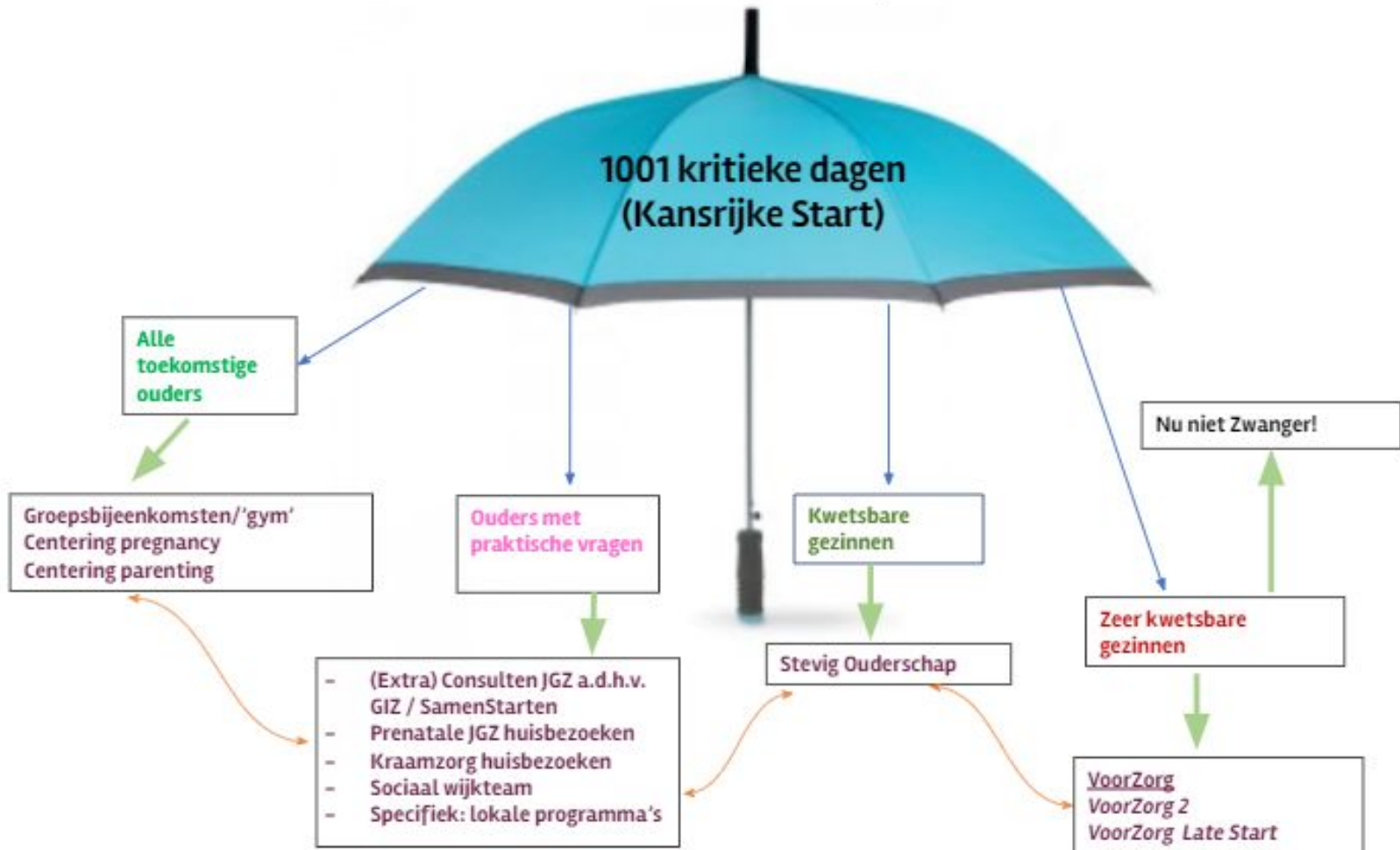
Begin 2020 opgeleverd. Zie ook website <https://www.kansrijkestart.nl/>

In gesprek

- Ga naar www.menti.com
- Vul code in (38 45 51)
- Deel je ideeën en wensen

Preventie Paraplu

Stevig Ouderschap

Doel

Het voorkómen van ernstige opvoedingsproblemen, waaronder kindermishandeling.

Subdoelen:

Verbetering, versterking en vergroting van: ouderschaps- en opvoedkennis, -inzicht, -vaardigheden en -attitudes; zelfvertrouwen, stresshantering en sociale steun.

Stevig Ouderschap

Twee componenten

1. *Toeleiding o.b.v. Oudervragenlijst/Verwijsbrief*

Basis: risicofactoren voor opvoedingsproblematiek/kindermishandeling

2. *Ondersteuning bestaande uit huisbezoeken*

ca 4x prenataal + ca 6x postnataal

Door JGZ-verpleegkundige met aanvullende opleiding

Stevig Ouderschap

Vormgeving interventie

1. Prenataal vanaf 16 weken zwangerschap
2. Postnataal tot 6 maanden na geboorte
3. Ca 90 minuten per bezoek
4. Afsluiting i.o.m. cliënt 18-24 maanden na geboorte

Inhoud

5. Deels geprotocolleerd, deels cliënt-gestuurd
6. Cliënt empowerment, oplossingsgericht, motiverend
7. Thema's: beleving van zwangerschap en ouderschap, eigen ontwikkelingsgeschiedenis, sociale steun/partnersteun, verwachtingen, leefstijl, praktische voorzieningen

VoorZorg

Doel

- 1) primaire preventie van kindermishandeling en ernstige ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen;
- 2) verbetering van het zwangerschaps- en geboorteproces voor moeder en kind;
- 3) verbetering van de gezondheid en ontwikkeling van het kind;
- 4) verbetering van de persoonlijke ontwikkeling van de moeder en haar mogelijkheden voor opleiding en werk

VoorZorg

Vormgeving interventie

1. 40-60 huisbezoeken
2. Prenataal (<28 weken) tot postnataal (2 jaar)
3. Verpleegkundige werkt samen met de moeder aan:
 - a. gestructureerde gedragsverandering
 - b. het stellen van realistische en haalbare doelen
 - c. het versterken van de vaardigheden van de moeder
 - d. het volgen van de 'hartenwens' van de cliënt
 - e. het versterken van haar eigen kracht en mogelijkheden

VoorZorg

Inhoud

1. Empowerment verhogende benadering:
 - a. Motiverende gespreksvoering
2. Oplossingsgericht werken
3. positieve bevestiging
4. Terugkerende modules
 - a. Sociale vaardigheden VoorZorg
 - b. Video Home Training VoorZorg
 - c. Opstapje VoorZorg
 - d. Vooruitkijk- en terugkijkbladen
5. Rookvrij opgroeien

VoorZorg

Inhoud

Negen ontwikkelvelden:

1. Hechting en ouderschap
2. Gezondheid van kind, moeder en vader
3. Ontwikkeling van het kind
4. Levensloop-ontwikkeling van moeder en eventueel vader
5. Veiligheid
6. Financiën
7. Communicatie
8. Informele steun en netwerk
9. Gebruik van (andere) gemeenschapsvoorzieningen.

Effectief en preventief

	Stevig Ouderschap	VoorZorg
Niveau van preventie	Selectief	Geïndiceerd
Niveau van effectiviteit	Effectief volgens eerste aanwijzingen	Effectief volgens goede aanwijzingen

- [Interventiebibliotheek](#)
- [Een duurzaam preventiebeleid: preventiematrix](#)

Stevig Ouderschap

Dankzij Stevig Ouderschap

1. Neemt het risico op ernstige opvoedingsproblemen af (2 jr)
2. Is er een betere fysieke en psychosociale ontwikkeling (2 jr)
3. Is er meer empathische interactie, minder fysieke straf (2 jr)
4. Is er vroegtijdige toeleiding naar minder zware zorg (2 jr)
5. Voelen ouders zich beter toegerust voor hun ouderlijke taken (na 7 jaar) en verschillen op dit punt niet meer van 'laag risico gezinnen'

VoorZorg

Dankzij VoorZorg

1. Afname van kindermishandeling: In de controlegroep kwam kindermishandeling bij 19% van de kinderen voor, bij de interventiegroep die VoorZorg ontving, was dit 11%.
2. Minder roken tijdens en na de zwangerschap in vergelijking met de vrouwen uit de controlegroep;
3. Niet roken waar de baby bij is irt de controlegroep moeders;
4. Langer en vaker borstvoeding geven in vergelijking met de controlegroep
5. Zijn minder vaak slachtoffer van huiselijk geweld.

Gedeelde werkzame elementen

1. Vertrouwensrelatie
2. Kennisoverdracht
3. Inzicht versterken
4. Empowerment
5. Systematisch werken aan realistische en haalbare doelen
6. Gebruik gesprekstechnieken, zoals 'Motiverende gespreksvoering' en 'Oplossingsgericht werken'
7. Multisystemisch, onderbouwd door diverse theorieën
8. Systematisch werken aan bewustwording van huiselijk geweld en de consequenties

Overeenkomsten

Doel	Voorkomen van opvoedingsproblematiek
	Voorkomen van kindermishandeling
Vorm	Gestructureerde en flexibele huisbezoeken
Competentie ouders	Versterken, inclusief zelfvertrouwen
Sociale Steun	Vergroten, verminderen isolement
Werkzame elementen	Vertrouwensrelatie, kennis overdracht, inzicht versterken, empowerment
Leeftijd	- 6 maanden tot kind 2 jaar wordt
Onderbouwing	Multisystemisch, diverse theorieën
Onderzoek	Wetenschappelijk onderzoek
Ontwikkelingen	Nieuwe modules (Boosheid, Stress en Trauma signalering) samen met de UVA

Verschillen

	<i>Stevig Ouderschap</i>	<i>VoorZorg</i>
Doelgroep	kwetsbare gezinnen	Zeer kwetsbare gezinnen, risicocumulatie
In aanmerking komend	5-7 %	0,5-1 %
Toeleiding	Screeningslijst postnataal, door ouders in te vullen	verwezen op indicatie door alle mogelijke betrokkenen
	prenataal verwijzing	
Zorgbehoefte	door gezin zelf	veelal zorgmijgend
Methodieken	gesprektechnieken in het huisbezoek	Terugkerende modules structureel in het programma
Instroom	doelgroepkinderen -6 mnd tot + 6 maand	eerste kinderen, - 6 maand tot 28 weken zwangerschap, anders met Advies Consultgroep (relatieve contra-indicaties)
Huisbezoeken	4 prenataal en 6-10 postnataal	40-60 huisbezoeken, tweewekelijks met wekelijks bij de start en na de geboorte

Beiden kosteneffectief

Kosteneffectief

VoorZorg: Heeft een rendement van circa 20 procent. Een VoorZorgtraject verdient zich dankzij de preventieve werking al na twee jaar terug. [Bekijk ook de infographic >](#)

Stevig Ouderschap: Als in 109 gezinnen Stevig Ouderschap wordt aangeboden en daarmee wordt één geval van kindermishandeling voorkomen is al winst gemaakt. Stevig Ouderschap is kosten-effectief bij een success-rate van 0,9%. [Bekijk ook de infographic >](#)

Doorontwikkeling

VoorZorg

VoorZorg-Verder

VoorZorg 2

VoorZorg Late Start

Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap prenataal

Preventieagenda leidend

Contactgegevens

voorzorg@ncj.nl

so@ncj.nl

Elle Struijf
06 - 18632636

Lieke van der Meulen
06 - 13136499

Merian Bouwmeester
06 - 29038058

VoorZorg
ondersteuning bij zwangerschap

<https://www.stevigouderschap.nl/>

www.voorzorg.info

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid